

логічним і соціально-економічним вимогам суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Генсирук С.А. Леса України/ Под ред. П.С.Погребняк. - М.: Изд-во Лесная пром., 1975.-280 с.
2. Короткий довідник по лісовому фонду України (за матеріалами обліку лісів станом на 1 січня 2002 року).- Ірпінь, 2003.-150с.
3. Кузнєцова Т.В. Стан та принципи ведення лісового господарства в лісах лісопаркової зони Києва //

Лісівництво і агролісомеліорація.-Харків: РВП "Оригінал", 1999.-Вип.95.-С.68-73.

4. Лісистість оптимальна // Українська енциклопедія лісівництва: У 2-х т. - Т.1. / За ред. С.А.Генсирука.- Львів: Нац. акад. наук. Укр.; Наук. тов-во ім. Шевченка, 1999.-С.415-416.
5. Справочник лесовода (П.С.Пастернак, П.И.Молотков, И.Н.Патлай и др.) Под ред. П.С.Пастернака.- К.: Урожай, 1990.-С.47-49.

Надійшла 26.03.2008р.

Н.Н.Глебов, Д.С.Костяшкін

Лесная растительность - важный фактор стабилизации окружающей среды

Отмечена роль лесной растительности в оптимизации и обеспечении стабильности экологической среды на основе показателя оптимальной лесистости.

Ключевые слова: оптимальная лесистость, леса зеленых зон

N.N.Glebov, D.S.Kostyashkin

The forest vegetation as important factor of stability environment optimisation

The forest vegetation as important factor of stability environment optimisation

The role of forest vegetation in optimization and providing of stability of ecological environment on the basis of index of optimum wooded has been marked.

Key words: optimum wooded, forests of green belts

Відомості про авторів:

Глебов М.М., аспірант відділу дендрології, Український орден "Знак Пошани" науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім.Г.М.Висоцького;

Костяшкін Д.С., м.н.с. відділу дендрології, Український орден "Знак Пошани" науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім.Г.М.Висоцького.

Адреса для листування:

Костяшкін Дмитро Сергійович, 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 86, Український орден "Знак Пошани" науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім.Г.М.Висоцького. Тел.: 8-057-707-80-45.

УДК 615.322:582.685.4+615.014:582.685.4

М.В. Іщенко

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ СИРОВИНИ РОСЛИН РОДУ ЛИПА *Tilia L.* РОДИНИ ЛИПОВІ *Tiliaceae* Національний медичний університет ім. О.О.Богомольця

Ключові слова: сировина, суцвіття, липа серцелиста, липа широколиста, технологія, лікарські засоби

Визначено технологічні параметри двох видів сировини - суцвітть л.серцелистої та суцвітть л.широколистої: втрату в масі при висушуванні, вміст екстрактивних речовин, питому, об'ємну та насипну масу сировини, пористість, вільний об'єм шару сировини, питому поверхню часток сировини, плинність, та коефіцієнти поглинання поширених та доступних екстрагентів. Отримані результати будуть використані в розробці технології отримання оригінальних лікарських засобів з цих видів сировини.

Рід липа *Tilia L.* родини липові *Tiliaceae* в світовій флорі об'єднує 450 видів рослин [10]. В Україні рід представлений 7 видами: л.сріблястою *T.argentea Desf. ex DC. (T.tomentosa auct. non Moench.)*, л.американською *T.americana L.*, л.серцелистою *T.cordata Mill.*, л.пухнастостовпчиковою *T.dasystyla Stew.*, л.європейською *T.eurupaea L.*, л.широколистою *T.platyphylos Scor.* та л.кавказькою *T.caucasica Rupr.* [7] Найпоширенішим видом роду на найбільш популярним в науковій та народній медицині є л.серцелиста. офіційним видом сировини є квітки [1], в народній медицині застосовуються і кора, і деревина, і бруньки, і листя, і плоди, і насіння. Але в літературі є відомості щодо біологічної активності 9 видів роду липа [3]. В світі розширення сировинної бази та раціональ-

ного використання фіторесурсів нашу увагу привернув дикорослий та широко культивуємий представник роду – л.широколиста, яка досить популярна в фітодизайні міст та приміських місцевостей, легко відтворюється. Суцвіття л.широколистої використовуються аналогічно суцвіттям л.серцелистої та мають антисептичну, в'язучу, жарознижуючу, кардіотонічну, спазмолітичну, потогінну дію та застосовуються при ангінах, цистоуретритах, нефритах, цукровому діабеті тощо [6,8]. В нашій країні препарати з цих видів сировини не випускаються.

В той час розробка технологій отримання препаратів з рослинної сировини полягає в дослідженні динаміки вилучення та визначенні виходу діючих речовин в процесі екстрагування сировини, залежить від

технологічних властивостей сировини, а також від методики проведення процесу та застосованої апаратури. Це обумовлює необхідність знання фізико-хімічних та технологічних характеристик сировини у процесі розробки оптимальної технології отримання препаратів рослинного походження. Для розробки технології отримання субстанцій з нових, раніше не досліджуваних, видів рослинної сировини, необхідно проведення вивчення ряду показників. До них належать оптимальний рівень факторів, що впливають на процес екстракції (вид екстрагенту, співвідношення сировина-екстрагент, часовий термін, тощо), а також технологічні параметри сировини, що мають вирішальний вплив на технологічний процес та якість субстанцій.

Мета роботи – визначення технологічних параметрів суцвіть л.серцелистої та суцвіть л.широколистої як альтернативного виду сировини для можливого розширення сировинної бази.

З метою визначення норм витрат сировини липи та урахування їх в технологічному процесі, визначали наступні технологічні параметри: втрату в масі при висушуванні, вміст екстрактивних речовин, об'ємну та насипну масу сировини, пористість, порізність, вільний об'єм шару сировини та коефіцієнти поглинання поширених та доступних екстрагентів.

Сировину заготовляли в фазі масового цвітіння в м.Києві та Київській області в травні-червні 2007 року з урахуванням статистичної достовірності [5]. Сировину повітряно-тінювій сушці за загально прийнятими методиками [4]. Втрату в масі при висушуванні, вміст екстрактивних речовин визначали за методиками ДФУ I видання [2], решту – за загально відомими методиками [9].

М.В.Ищенко

Исследование технологических параметров сырья растений рода липа *Tilia L.* семейства липовых *Tiliaceae*

Определены технологические параметры двух видов сырья - соцветий липы сердцелистой и соцветий липы широколистной: потерю в весе при высушивании, содержание экстрактивных веществ, удельную, объемную и насыпную массу сырья, пористость, свободный объем слоя сырья, удельную поверхность частичек сырья, текучесть и коэффициент поглощения распространенных и доступных экстрагентов. Полученные результаты будут использованы в разработке технологии получения оригинальных лекарственных средств из этих видов сырья.

Ключевые слова: сырье, соцветия, липа сердцелистая, липа широколистая, технология, лекарственные средства

M. V. Ischenko

Research of technological parameters of raw material plants of linden's genus *Tilia L.* family *Tiliaceae*

It is determined technological parameters of two types of raw material - inflorescences of *Tilia cordata* and inflorescences of *Tilia platyphyllos*: loss in mass at drying, maintenance of extract substances, specific, extent and pourly mass of raw material, porosity, free volume of layer of raw material, specific surface of particles of raw material, fluidity and coefficients of absorption of widespread and accessible solvents. These results will be used in the development of technology of original medications from these types of raw material.

Key words: raw material, inflorescences, *Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos*, technology, medications

Відомості про авторів:

Ищенко М.В., асистент кафедри фармакогнозії та медичної ботаніки, Національний медичний університет ім акад. О.О.Богомольця

Адреса для листування:

Ищенко Марина Володимирівна, Національний медичний університет ім акад. О.О.Богомольця, кафедра фармакогнозії та медичної ботаніки. Тел.: 8-050-636-71-79.

Аналіз отриманих даних показав, що суцвіття л.серцелистої та л.широколистої мають близькі технологічні параметри. Це свідчить про певну схожість цих видів сировини. Отримані результати будуть використані в розробці технології отримання лікарських засобів з сировини рослин роду липа.

ЛІТЕРАТУРА

1. Государственная фармакопея СССР: Вып.2. Общие методы анализа. Лекарственное растительное сырье / МЗ СССР.-11-е изд. доп.-М.: Медицина, 1989.-400с.
2. Державна Фармакопея України. - Державне підприємство "Науково-експертний фармакопейний центр".-1-е видання.-Х.: РІРЕГ, 2001.-556с.
3. Дикорастущие полезные растения России / Отв.ред. А.А. Буданцев, Е.Е. Лесиовская.-СПб: Изд-во СПбХФА, 2001.-663с.
4. Дудченко Л.Г. Збирання фітосировини / Л.Г.Дудченко, Т.П.Гарник, Т.К.Шураєва // Фітотерапія в Україні.-1999.-№3-4.-С.58-65.
5. Крылова Г.Д. Основы стандартизации, сертификации, метрологии: Учеб. для вузов.-2-е изд., перераб. и доп.-М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999.-711с.
6. Лікарські рослини. Енциклопедичний довідник / Відп. ред. А.М.Гродзінський.-К., Головна ред. УРЕ, 1991.-543с.
7. Определитель высших растений Украины / Д.Н.Доброчаева, М.И.Котов, Ю.Н.Прокудин и др.-2-е изд. стереот.-Киев: Фитосоцицентр, 1999.-548с.
8. Растительные ресурсы СССР: Цветковые растения, их химический состав, использование; Семейства Rutaceae – Elaeagnaceae.-Л.: Наука, 1998.-357с.
9. Технологічні параметри рослинної сировини / П.П.Ветров, С.В.Гарна, С.О.Прокопенко, О.В.Кучер// Фармац. журн.-1983.-№3.-С.52-55.
10. Флора СССР: в 30 т. / Под ред. В.Л.Комарова. т.18.-Л.:Изд-во АН., 1936.-С.483.

Надійшла 27.03.2008 р.